

БАРОМЕТЪР

Политическите партии в България

ГЕОРГИ КАРАСИМЕОНОВ (Ред.)

Брой 3, Юли - Септември 2017 г.

- Последните месеци ще бъдат запомнени с външно-политическата активност на правителството. Особено голям успех е подписаният договор за добросъседство и сътрудничество с Македония, който дълги години бе отлаган от македонска страна. С договора се подобряват перспективите пред интеграция на Македония в НАТО и ЕС, а България показва, че може да бъде важен политически фактор в региона.
- БСП стартира активно новия политически сезон. Партията започна да излиза с алтернативни законодателни предложения, което води до фокусиране на политическия дебат по важните за страната въпроси. По този начин БСП показва, че може да бъде не само силна опозиция с голяма по численост парламентарна група, но и че се стреми да се докаже като възможна алтернатива на управлението в бъдеще.
- ГЕРБ бе разтърсена от няколко скандала в летните месеци, които повлияха негативно върху публичния имидж на партията. Същевременно активната външно-политическа дейност на правителството и на премиера Борисов компенсират тези вътрешнополитически негативи, които ГЕРБ понесе през последните месеци. На този етап ГЕРБ успява да поддържа относително добър диалог със своите коалиционни партньори, въпреки че вицепремиерът и лидерът на НФСБ, Валери Симеонов, сподели за наличие на проблеми в комуникацията.

Съдържание

1. Политическата ситуация	3
1.1 Вътрешна политика	3
1.2 Външна и европейска политика	6
1.3. Бежанска криза	8
2. Състояние и развитие на основните политически партии	9
2.1. Социалдемократически и други лево-центристки партии	9
2.1.1. БСП.....	9
2.1.1.1 Състояние.....	9
2.1.1.2 Препоръки	10
2.1.2. АБВ и Движение 21	10
2.1.2.1 Състояние.....	10
2.1.2.1 Препоръки	11
2.1.3. Партия „Български социалдемократи“	11
2.1.3.1 Състояние.....	11
2.1.3.2 Препоръки	11
2.2. Десни и десноцентристки партии	12
2.2.1. ГЕРБ	12
2.2.2. Реформаторски блок	13
2.2.3. ДСБ.....	13
2.2.4. „Да, България“	13
2.3. Центристски партии	14
2.3.1. ДПС	14
2.3.2. ДОСТ	16
2.3.3. „Воля“	16
2.4. Националистически партии	17
2.4.1. Обединени патриоти	17
2.5. Позиции на партиите по външната и европейската политика	18
3. Обществено мнение	19
4. Основни изводи и прогнози	19

1. Политическата ситуация

1.1 Вътрешна политика

Във вътрешнополитически план летните месеци преминаха спокойно, без значими събития и политическо напрежение. В началото на септември при откриването на новата парламентарна сесия политическите партии представиха своите приоритети за предстоящия политически сезон. Прочетените декларации от парламентарната трибуна, с които традиционно започва всяка сесия на Народното събрание показва, че основен приоритет за всички парламентарни групи е предстоящото председателство на Съвета на Европейския съюз през първото полугодие на следващата година. Опозицията в лицето на БСП и ДПС пое ангажимент да подкрепят усилията на правителството в предстоящото председателство. Същевременно се очертах и някои ключови теми, по които през този политически сезон ще има разногласия и политически сблъсък. Основен политически дебат, който ще сблъска управляващи и опозиция е гласуването на бюджета за следващата година. Също така приемането на новия антикорупционен закон ще бъде обект на сериозно политическо противопоставяне.

Един от акцентите през новата парламентарна сесия ще бъде приемането на нов антикорупционен закон, каквато бе и една от препоръките при последните доклади на Европейската комисия по Механизма за сътрудничество и проверка. Този въпрос сблъска два законопроекта - на правителството, който се подкрепя от мнозинството в Народното събрание и на БСП. Двамата законопроекта са с различна философия. Законопроектът на управляващите предвижда да бъде създаден единен орган

на базата на досега съществуващи органи и комисии, с цел по-добра координация на проверките на имуществото на лицата, които заемат висши държавни и ръководни длъжности. Законопроектът предвижда председателят на този нов орган да бъде избран от парламента.

Законопроектът на БСП предвижда създаване на антикорупционна агенция, която да има разследващи функции и нейният директор да се назначава от президента. БСП предприе серия от срещи с президента, главния прокурор и председателите на ВКС и ВАС. Президентът Радев заяви готовност да назначи шефа на антикорупционния орган. Главният прокурор Цацаров окачестви законопроекта като спорен що се отнася до разследващите функции, тъй като те са в прерогативите на прокуратурата и МВР. Председателят на ВКС Лозан Панов заяви, че двата законопроекта – на управляващите и на БСП, не дават отговор на основния въпрос – защо е необходим нов орган, след като и сега има институции, които трябва да противодействат на корупцията.

От ГЕРБ заявиха, че президентът не може да назначава шефа на новия антикорупционен орган, тъй като само Народното събрание може да осъществява ефективен контрол върху дейността му.

След като през лятото магистратите избраха членовете от професионалната квота в новия Висш съдебен съвет (ВСС), с началото на новата парламентарна сесия Народното събрание избра членовете от парламентарната квота. Въпреки че управляващите определиха процедурата като публична и прозрачна, редица неправителствени организации и експерти изразиха съмнение за предварителни договорки между партии и квотно разпределение. В

действителност първоначалните очаквания, че ще бъдат избрани 4 номинирани от ГЕРБ, 3 от БСП и по двама от ДПС и „Обединените патриоти“ се потвърдиха. Изборът на новия ВСС се следи внимателно от Европейската комисия с оглед на предстоящия доклад по Механизма за сътрудничество и проверка. В тази връзка също толкова важен е и изборът на нов председател на Върховния административен съд (ВАС). На едно от своите последни заседания ВСС избра за нов председател на Върховния административен съд Георги Чолаков. Досега той работеше като съдия във ВАС и се счита за близък до сегашния му председател Георги Колев. По конституция, за да встъпи в длъжност новият председател на ВАС, е необходим указ на президента, който може да не одобри кандидатурата, но само веднъж. Президентът Радев заяви, че би било по-редно новият ВСС да избере председателят на ВАС, така по думите му, той би имал много по-голям авторитет. Все още се чака решението на президента.

И през тази година се наблюдава положителна тенденция в развитието на икономиката в страната. Брутният вътрешен продукт е нараснал с 3,6% за второто тримесечие на 2017 г. Увеличението спрямо първото тримесечие е 0,9 на сто. Според експресните оценки на Националния статистически институт за второто тримесечие на 2017 г. БВП в номинално изражение достига 24,309 млрд. лева. Външнотърговското салдо е положително. Заемостта расте, а безработицата намалява за второто тримесечие на 2017 г. Коефициентът на безработицата е 6,3%, с 1,7 на сто под отчетеното през второто тримесечие на 2016 г. Броят на безработните е намалял с 51,7 хил. души. Регистрирани в бюрата по труда остават 213,9 хил.

По данни на финансовото министерство към края на месец юни има излишък в бюджета в размер на 1,78 млрд. лв. Приходите за първото шестмесечие са 17,48 млрд. лв., като 14,54 млрд. лв. са постъпления от данъци, което е 51,9% от планираните за цялата година. Постъпленията от социално осигурителни и здравни вноски са общо 4 млрд. лв. Неданъчните приходи са 2,27 млрд. лв. Разходите за полугодieto възлизат 15,74 млрд. лв.

Подобряването на икономическата ситуация в страната и обещанията на управляващите за повишаване на доходите, които дадоха по време на предизборната кампания, засилват очакванията на гражданите и на редица ведомства от публичния сектор, че доходите ще нараснат. Ето защо не са изключени протести на редица съсловни организации и браншове за повисоки доходи в навечерието на приемането на държавния бюджет за следващата година, което ще се отрази на дебата при гласуването му. Протестите на полицаите и служителите в системата на МВР, каквито имаше преди няколко месеца, отново бяха подновени. Полицейските синдикати искат увеличение на заплатите със задна дата, както и пари за облекло.

В края на септември правителството прие доклад за състоянието на националната сигурност за 2016 г., в който се посочва, че Русия е една от основните външнополитически заплахи. В документа пише, че действията на Русия са източник на регионална нестабилност като нарастват предизвикателствата пред сигурността в региона на Балтийско и Черно море, където Русия засилва своите военни способности и увеличава военните си дейности. Като проблем се отбелязва и влошаването на отношенията на Руската федерация с

НАТО и ЕС. Това поставя пред сериозни изпитания изградената европейска архитектура за сигурност.

Като опасност се сочат продължаващите бойни действия в Сирия, бежанския и миграционен натиск, както и риска от създаване на терористични клетки. Според доклада тенденциите в развитието на международната среда очертават преобладаващо хибриден характер на бъдещите рискове и заплахи. Безпокойство предизвикват опитите на чужди държави за формиране на обществено мнение чрез дезинформация, пропагандни кампании, използване на социалните мрежи за лансиране на подвеждаща информация, финансиране на партии и популистки организации.

Премиерът Борисов заяви, че докладът не е насочен срещу Русия, а е съобразен с това, че България е член на НАТО и след като във всички документи на Алианса се твърди, че след анексията на Крим и войната в Източна Украйна, Русия е заплаха за страните членки, то при евентуална война България би била потенциална мишена. Борисов изтъкна, че България поддържа приятелски и прагматични отношения с Русия и дори по време на срещата с Алексис Ципрас в Гърция, една от темите, по които са говорили е, да работят за отпадане на санкциите към Русия и за нормализиране на отношенията между ЕС и Руската федерация.

В края на септември се стигна до напрежение между управляващите и президента Румен Радев във връзка с резултатите от работата на парламентарната комисия, която трябваше да извърши проверка на решението на служебното правителство за избор на самолетите Грипен при бъдещо закупуване на нов изстребител за въоръ-

жените сили. Още когато беше създадена тази комисия мнозина я нарекоха комисията „Анти-Радев“. В крайна сметка комисията реши, че процедурата трябва да започне отново с преглед на офертите от страна на Грипен, Юрофайтър и Португалия, които предлагат употребявани Ф16. Президентът Радев реагира остро като заяви, че от това решение са спечелили лобистите. В действителност ново изпращане на оферти ще отнеме повече от година, за да започне отново процедурата. Президентът Радев заяви, че премиерът Борисов е подведен от съветниците си и че неговите депутати не са прочели документите, които те самите са приели в предишното Народно събрание. Борисов заяви от своя страна, че Радев трябва да назове лобистите с имена, а не да хвърля безпочвени обвинения. По думите му средства са необходими не само за Военно-въздушните сили, но и за сухопътните сили, а също така за полицията, пенсионерите, за нови влакове за железниците и т.н. Всъщност решението за закупуване на нов изстребител бе взето от мнозинството и предишното правителство на Бойко Борисов. Затова сегашната му позиция изглежда странна, което даде повод на президента да каже, че Борисов си променя позицията постоянно. От своя страна депутати от ГЕРБ обвиниха Радев в лобизъм в полза на Грипен. Този конфликт може да засили напрежението между президента и правителството. Още повече, че различни медии близки до управляващите започнаха кампания срещу президента.

В края на септември шоуменът Слави Трифонов заяви, че ще работи по нов политически проект и ще търси лица, които да заменят сегашния политически елит, който по думите му, е изчерпан. Трифонов отдавна има амбиции за влизане в политика-

та и една от тези стъпки бе референдумът за смяна на изборните правила, който той инициира, но не събра достатъчно гласове, за да бъдат решенията му задължителни. Липсата на доверие към политиците от страна на много граждани, както популярността на Слави Трифонов, която има особено сред младите хора, засилват интересът към бъдещите му намерения. Засега обаче това са просто намерения и е трудно да се преценят неговите шансове за успех.

1.2 Външна и европейска политика

Ден преди знаковата за България и за Македония дата - 2 август, на която се чества избухването на Илинденско-Преображенското въстание и която се отбелязва като национален празник на Република Македония, в Скопие, премиерите на Република България и Република Македония, Бойко Борисов и Зоран Заев, подписаха дългоочаквания договор за приятелство, добросъседство и сътрудничество между двете държави.

Договорът предвижда двете страни да не предявяват териториални претенции една спрямо друга, както и да не допускат на своя територия неприятелски действия, насочени срещу другата държава. Ще бъде създадена съвместна експертна комисия по исторически и образователни въпроси, която трябва да допринесе за обективното тълкуване на историческите събития засягащи двете държави.

България и Македония ще организират съвместни чествания на исторически събития и личности, като те ще бъдат насочени към укрепване на добросъседските отношения в духа на европейските ценности. Република Македония потвърждава, че нищо от нейната Конституция не може и не трябва да се тълкува, че представля-

ва или ще представлява основа за намерения във вътрешните работи на България. В рамките на три месеца от влизането в сила на договора, България и Македония ще учредят Съвместна междуправителствена комисия, която ще се съпредседателства от министрите на външните работи на двете страни. Комисията ще провежда срещи веднъж годишно и ще следи за ефективното прилагане на договора.

Премиерът Борисов заяви, че България и Република Македония, без посредници са стигнали до извода, че мирът и добросъседството са по-важни от всичко останало. Борисов подчерта, че терминът „обща история“ обединява и дава перспективи, а не разделя. По думите му, подписването на документа дава „тон за политическа стабилност и зрялост и носи послание за мир, просперитет, за инвестиционен климат, както и перспективи младите хора да пътуват, но и да останат да живеят на Балканите“. Борисов изрази очакването си за положителна реакция от страна на ЕС и пожела на Република Македония да стане част от европейското семейство.

Премиерът Зоран Заев от своя страна заяви, че двете държави са направили историческа стъпка „заедно напред за бъдещето“. По думите му, подписването на договора показва, че там, където има политическа воля и желание за напредък, въпросите се решават. Заев посочи, че подписаният документ е общ успех за двете страни и допринася за политическата стабилизация на държавите в региона, като дава перспективи на цяла Източна Европа.

По време на визитата бяха подписани и два меморандума – за развитието на железопътните връзки между София и Скопие и за сътрудничество в областта на природния газ.

На 25 и 26 август президентът на Франция Емануел Макрон бе на посещение в България по покана на президента Румен Радев и премиерът Бойко Борисов. Визитата бе договорена по време на посещението на българския премиер в Париж преди няколко месеца. Перспективите за развитие на двустранните отношения между България и Франция, двустранното икономическо, инвестиционно и културно сътрудничество, охраната на външните граници на Европейския съюз, както и идеите за бъдещето на Европа, бяха сред акцентите по време на разговорите между френския президент с президента Радев и премиера Борисов. Обсъдени бяха и приоритетите на предстоящото българско председателство на Съвета на ЕС, европейската перспектива на Западните Балкани и присъединяването на България към Шенген и членството в еврозоната.

По време на срещата бяха подчертани усилията на България и Франция за справяне с миграционните потоци към Европа, като президентът Макрон подчерта необходимостта от реформа на европейската политика за предоставяне на убежище. Президентът Макрон потвърди подкрепата на Франция за присъединяването на България към Шенген, както и за това, страната ни да бъде част от дискусиите, посветени на реформирането на Шенген.

Обща бе оценката, че ЕС се нуждае от нов импулс в процеса на европейска интеграция. Многобройните кризи в съседните на ЕС региони изискват общ отговор, подчертаха двамата президенти и откриха значението на изграждането на обща европейска отбрана. Българският президент отбеляза отличното сътрудничество между въоръжените сили на България и Франция и благодари за френската подкрепа в

процеса на трансформация и модернизация на българската армия. От своя страна президентът Макрон потвърди готовността на Франция да продължи да подпомага изграждането на отбранителните способности на България, като фактор на стабилност в регион, в близост на който протичат редица кризи.

Френският президент потърси подкрепата на България за реформата на европейската директива, която регулира временното командироване на работници в ЕС и т.нар. „социален дъмпинг“. Президентът Радев подчерта, че това е от компетентностите на правителството, но е важно да стане част от големия дебат за изграждането на социална Европа. Радев допълни, че България е против измамните със социалните осигуровки на работниците. Той обаче свърза промяната на настоящата регулация с по-общите икономически различия в ЕС. По думите му „има и други проблеми като данъчен дъмпинг, но налице е и няколко пъти по-ниско заплащане на работниците в новите страни членки в сравнение със заплащането на техните колеги от старите страни членки за една и съща работа“. Българският президент подчерта нуждата от запазването на кохезионната политика, която води „до реална конвергенция“.

Подобна връзка направи и Борисов, който заяви, че трябва да се стигне до по-бързото повишаване на доходите и стандартът на живот в новите страни членки от Източна Европа, за да се ограничи миграцията към Западна Европа.

На 5 септември премиерът Борисов посети Гърция и се срещна със своя колега Алексис Ципрас. Двамата обсъдиха бежанската криза и натискът по границите на България и Гърция. Транспортните

министри на двете държави подписаха меморандум за изграждане на скоростен жп коридор, който ще свърже с високоскоростна железопътна линия пристанищата на Солун, Кавала, Александруполис в Средизимно море с българските пристанища в Бургас и Варна на Черно море и Русе на река Дунав. Предварителните разчети показват, че България трябва да вложи в проекта над 1 млрд. евро, а цялата стойност ще достигне 4 милиарда евро. От проекта България печели бъдещо развитие на пристанище Варна и Бургас, връзка с Александруполис, както и изграждане на модерна линия от Варна до Русе.

България реагира остро на приетия от Върховната рада на Украйна закон, в който е записано, че след 5 клас учениците няма да могат да изучават майчиния си език. От българското външно министерство съобщиха, че е изпратено писмо, подписано и от външните министри на Унгария, Румъния и Гърция до външния министър на Украйна с настояване образователният закон да не засегне правата на малцинствата и обучението на майчин език.

Лидерът на ПЕС Сергей Станишев заяви, че въпросът ще бъде повдигнат официално от делегацията на Европейския парламент, която ще е на мисия в Киев в края на септември.

В специално писмо евродепутати от България, Полша, Румъния, Словакия, Унгария и Хърватия изразяват загриженост, че новият закон противоречи на международните ангажименти, поети от Украйна, като част от споразумението за сътрудничество с ЕС, накърнява правата на малцинствата и нагнетява етническо напрежение. По време на посещението на президента Радев за сесията на Общото събрание на ООН той разговаря по темата със своя ко-

лега украинския президент Петро Порошенко, който увери българския президент, че законът по никакъв начин няма да засегне правата на българското малцинство.

1.3. Бежанска криза

Правителството и премиерът Борисов отчетоха като успех намаляването на бежанския натиск към България. Според Борисов това се дължи на дипломатическите усилия, които страната полага през последните години в отношенията си с Турция. Построяването на оградата по границата също е изиграло своята роля.

Министърът на вътрешните работи Валентин Радев посочи, че през последните месеци със 70 процента е намалял натискът върху българската граница в резултат на усилията, положени от българските власти, финансовата помощ от ЕС, както и на изграденото временно инженерно съоръжение на българо-турската граница. Радев подчерта, че много добре работи споразумението между Турция и ЕС, включително и на двустранна основа.

В средата на септември румънската брегова охрана е спасила 153 мигранти от плавателен съд в Черно море след като е бил подаден сигнал за помощ. Корабът е бил изтеглен до Констанца. По първоначални данни сред мигрантите е имало 53 деца. Мигранти все по-често използват този маршрут и опитват да прекосят Черно море от Турция в опит да достигнат румънска територия. Няколко дни по-късно се стигна и до трагичен инцидент след като 15 души се удавиха, а 20 са изчезнали, след като лодка с мигранти се обърна в Черно море край бреговете на Турция. Турската брегова охрана е успяла да спаси 38 човека. Всичко това показва, че бежанският трафик вече има нов маршрут по Балкан-

ския път и в бъдеще може да се насочи и към българските териториални води в Черно море, след като стената по границата с Турция се оказва сериозна преграда.

2. Състояние и развитие на основните политически партии

2.1. Социалдемократически и други лявоцентристки партии

2.1.1. БСП

2.1.1.1. Състояние

През това тримесечие БСП засили опозиционната си активност. Ако до скоро опозиционната дейност на партията се изразяваше преди всичко в словесни нападки към своите опоненти от ГЕРБ, то сега се наблюдава промяна в поведението. От БСП насочиха своите усилия в разработване на алтернативни на управляващите политики и законодателни инициативи, което води до политически дебат по същество – за конкретни политики и сблъсък на идеи. В тази връзка особено силно бе отразено в публичното пространство представения от БСП антикорупционен законопроект, алтернативен на този на ГЕРБ, за който вече стана дума. По този начин БСП се позиционира по една от най-значимите за обществото теми – борбата с корупцията, като това, което прави впечатление е, че проектът на социалистите е по-радикален от този на ГЕРБ. Докато проектът на ГЕРБ предвижда новият антикорупционен орган да прави по-скоро мониторинг и да подава сигнали до компетентните органи в случаи на съмнения за корупция, то проектът на БСП предвижда той да има разследващи функции. Дебатът по приемането на новия антикорупционен закон тепърва предстои и по всичко личи, че това ще бъде основният сблъсък между управляващите и БСП

през този политически сезон.

От БСП дадоха заявка, че ще предложат и алтернативен бюджет за следващата година, което показва, че дебатът по неговото гласуване от парламента ще бъде изострен. И през това тримесечие от БСП припомниха предизборните обещания на ГЕРБ за повишаване на доходите, което обаче не се случва, като дадоха за пример протестите на служителите в системата на МВР или незначителното увеличение на пенсиите, което бе едно от основните политически обещания по време на предизборната кампания от страна на коалиционните партньори на ГЕРБ „Обединените патриоти“.

При откриването на есенната парламентарна сесия в началото на септември лидерът на БСП Корнелия Нинова прочете декларация от името на парламентарната група, с която бяха изложени приоритетите в законодателната дейност, които ще бъдат следвани от социалистите. Нинова отбеляза, че в новата сесия Народното събрание ще има два приоритета - Председателството на Съвета на ЕС и приемане на бюджета за следващата година.

Нинова заяви, че основна стратегическа цел за партията е повишаване на доходите и намаляване на бедността. По думите ѝ в страната вече „има и работещи бедни - един на всеки десет“. Тя посочи, че усилията на управляващите трябва да са насочени към образованието, икономиката и борбата с корупцията, за да има успешна борба с бедността. Корнелия Нинова заяви, че БСП ще предложи промени в Закона за предучилищното и училищното образование с акцент върху отпадащите от училище деца.

Противоречията в БСП, след оставката на Георги Гергов от Изпълнителното бюро

на партията отшумяват, въпреки че Гергов и миналия месец отправи нападки към Нинова и ръководството, че водят партията в грешна посока, че са се лишили от доказани експерти и парламентаристи като Михаил Миков, Атанас Мерджанов, Янаки Стоилов и това личи в работата на парламентарната група. Гергов обвини Нинова, че вместо да бъдат използвани доказаните юристи в БСП, партията е платила на юридическа кантора да напише антикорупционния законопроект. Това по думите на Гергов е непонятно и необяснимо. От ръководството на БСП признаха, че ползват услугите на юридическа кантора, но обяха, че това е правено и преди.

Бившият лидер на БСП Михаил Миков разкритикува ръководството на партията и работата на парламентарната група. Повод за това стана изборът на членове на ВСС от парламентарната квота. По думите на Миков с гласуването БСП е показала, че не е категорична опозиция. Той смята, че в БСП има много проблеми, които не се решават в посока на отваряне на партията към избирателите. По думите му БСП не може да достигне до хората и да докаже, че е автентичната лява партия.

2.1.1.2. Препоръки

БСП трябва да продължи с предлагането на алтернативни политики, като ги подлага на обществено обсъждане не само в партийните структури, но и сред по-широк кръг граждани. Добре би било, партията да започне подготовката си за местните избори през 2019 на по-ранен етап, като активизира своите местни структури. Важно е да се даде възможност на местните партийни структури да могат в действителност да имат крайната дума при номинациите за кметове на общини и населени места, а не

това да е само формално, както се случваше твърде често през годините, като това водеше до демотивация на местния актив. Като основна лява партия, на БСП ѝ подхожда да бъде инициатор на диалог с други леви и центристски формации в посока на намиране на съюзници и изграждане на коалиции по места.

2.1.2. АБВ-Движение 21

2.1.2.1. Състояние

След изборите АБВ и Движение 21 не показват някакви по-тесни отношения помежду си, общи позиции или инициативи. Коалицията между тях бе предизборна и изглежда сега всяка една от партиите върви по своя път. С приближаването на местните избори през 2019 не е изключено двете формации отново да подновят своето сътрудничество.

Отношенията на АБВ и Движение 21 с водещата лява партия – БСП също са в застой. Нещо повече, БСП получава тежки критики от страна на двете формации. А това само затвърждава тенденцията, че диалогът липсва и перспективите за по-тясно сътрудничество или обединение на левицата се отдалечават във времето. Особено след като БСП се утвърди като основна опозиционна партия с голяма по численост парламентарна група.

През изминалото тримесечие ще се запомнят няколко особено критични изказвания на лидера на Движение 21 Тяяна Дончева по адрес, както на управляващите, така и на БСП. Дончева заяви, че държавата се ръководи от мафията и че на най-високо държавно ниво решенията са продиктувани от това как повече „да бъде откраднато“. Тя дори заяви, че страната върви към фашизъм, защото на все-

ки може да бъде повдигнато обвинение за каквото и да било, стига така да е решено, например да се съсипе нечий бизнес след натиск от държавата. По думите ѝ това се прави в момента с частните оръжейни дружества „Емко“ и „Дунарит“, защото бизнесменът и депутат от ДПС Делян Пеевски иска да ги завземе, а държавата му съдейства чрез икономическия министър Караниколов, който по думите на Дончева, е протеза на Пеевски.

Дончева подкрепи и протеста на работниците в „Дунарит“ и „Емко“, които протестираха пред Народното събрание, заради отнетите лицензи за търговия на дружествата. Темата „Дунарит“ бе коментирана и от лидера на АБВ Константин Проданов, който заяви, че определени кръгове, които в момента са овластени, използват позицията си, за да „ударят“ няколко частни предприятия. По думите му обаче, те го правят по начин, който ще съсипе и държавните предприятия в бранша. Според Проданов „Дунарит“ е част от борбата за овладяване на наследството от фалиралата банка КТБ.

Татяна Дончева разкритикува БСП и нейния лидер Корнелия Нинова, че са участвали в договорки при избора на парламентарната квота на ВСС и от предложените от социалистите 6 кандидати са избрани тримата, които по думите ѝ, са най-неподходящи и удобни на ГЕРБ. Според Дончева БСП не показват желание и воля за истинска съдебна реформа, защото са част от статуквото и не могат да излязат от определени зависимости, които направляват голяма част от процесите в партията. Дончева разкритикува и антикорупционния законопроект на БСП, който по думите ѝ не разписва ясно какво ще прави този орган и каква ще е неговата структура. Всичко останало, според Дончева, на-

пример кой ще назначава органа, дали ще има разследващи функции е без значение.

2.1.2.2. Препоръки

АБВ и Движение 21 могат да засилят вътрешнопартийната работа и ако искат да продължат сътрудничеството помежду си е добре да започнат да излизат с общи политически позиции по темите на деня. А не както до този момент остават само с епизодични участия на техните лидери в телевизионни предавания, където обсъждат ситуацията в страната като политически анализатори. Работата на политиците е да посочват проблемите и да предлагат решения, а не да бъдат политически коментатори, с каквото впечатление остават у хората лидерите на двете формации. Политическите позиции под формата на декларации и политически документи ще придадат по-сериозна политическа тежест.

2.1.3. Партия

“Български социалдемократи”

2.1.3.1. Състояние

И през това тримесечие няма промяна в състоянието на партия „Български социалдемократи“. Липсва вътрешно-партиен живот, партията е неразпознаваема в публичното пространство, дори и сред поширокия електорат на левицата, липсват медийни изяви.

2.1.3.2. Препоръки

Препоръките остават същите, както и в предходното тримесечие: партията трябва да възстанови вътрешнопартийната си дейност; да засили медийното си присъствие; да изразява позиции по значими политически въпроси и дневния ред на страната; да потърси диалог с други леви

и социалдемократически формации с цел реализация на смислени и значими инициативи.

2.2. Десноцентристки партии

2.2.1. ГЕРБ

През изминалото тримесечие ГЕРБ насочи своите усилия в управлението. От партията изтъкваха преди всичко външно-политическата активност на правителството, което бе отчетено като успех и доказателство за засилване ролята на страната в европейски и международен план. Особено положително бе оценено споразумението за добросъседство между България и Македония и засилващото се влияние на България в региона, като резултат от дипломатическите усилия на правителството и премиера Бойко Борисов.

При откриването на новата парламентарна сесия в началото на септември Цветан Цветанов прочете декларация от името на парламентарната група на ГЕРБ, с която очерта техните приоритети. Цветанов изрази увереност, че програмата на управляващите изразява категоричната им готовност за пълен 4 годишен управленски мандат. Той отбеляза, че управляващите ще работят за по-засилени интеграционни процеси в Европа и парламентарната група на ГЕРБ ще съдейства максимално за това. Цветанов увери, че присъединяването на страната към Шенген и еврозоната са основни приоритети за ГЕРБ. По думите му България трябва да се възползва максимално от предстоящото председателство, за да подобри своя авторитет в Съюза. Според Цветанов опозицията трябва да проумее, че печеленето на симпатии не минава през фалшиви новини и очерняне на опонента, а през способността да бъдат

оценявани добрите политически идеи и бъдат предлагани работещи решения. По думите му, реториката на омразата не ражда политическо доверие. Цветанов посочи, че през новия политически сезон парламентарната група на ГЕРБ ще работи за консенсус и съгласие по национално значимите теми, както с партньорите си, така и с опозицията. Според него обществото има очаквания за повече справедливост и борба с корупцията, затова основен приоритет за ГЕРБ през този сезон ще бъде приемането на антикорупционния закон, с който да бъде създаден нов антикорупционен орган. По думите на Цветанов той трябва да бъде приет да края на годината. В декларацията бе акцентирано и върху намеренията на ГЕРБ за реформи в съдебната система. Цветанов заяви, че ще се върви към бързо и ефективно правосъдие, като бъдат следвани и препоръките в докладите на Европейската комисия за нови законодателни промени.

В летните месеци избухнаха два неприятни за ГЕРБ скандала, свързани с политически фигури от техните редици. В средата на юли главният прокурор Сотир Цацаров обяви данни от разследване срещу депутата от ГЕРБ Живко Мартинов за изнудване на търговец в Добрич за общо 4 тона суджук, 60 кг. телешка пастърма и филе „Елена“ на обща стойност 45 хил. лв. Според потърпевшите депутатът Мартинов многократно заявявал, че деликатесите са за премиера Бойко Борисов. Главният прокурор каза, че извършената проверка е доказала, че нито един суджук не е достигнал до министър-председателя. Този скандал стана повод за насмешки към ГЕРБ в социалните мрежи, за подигравки и нападки от страна на опозицията. От БСП заявиха, че това е стилът на управление на ГЕРБ и

подобен рекет съществува на много места в провинцията. ГЕРБ влязоха в обяснителен режим, но все пак реагираха бързо като изключиха Живко Мартинов от своите редици. А след разговори с него, той взе решение да напусне парламента. От ГЕРБ заявиха, че за тях този случай е приключен и че са доказали назад в годините, че когато техен представител се провини, веднага напуска партията.

Месец по-късно нов скандал разтърси ГЕРБ, който бе широко отразен в публичното пространство. В община Септември по време на детски рожден ден с пистолета на председателя на Общинския съвет в Септември от ГЕРБ, Лазар Влайков, бе застрелян собственика на заведението, където е било празненството, след като с пистолета се е стреляло многократно. В процес на установяване е кой е застрелял мъжа – Лазар Влайков, както твърдят роднините на убития, или детето, както твърди Лазар Влайков. От ГЕРБ веднага изключиха от своите редици Влайков, но не можаха да дадат отговор на въпроса, защо техен член заема такъв важен пост на местно ниво, след като стана ясно, че срещу този човек са водени други дела – за побой, за хулиганство през последните години, за които той нито веднъж не е осъждан. Пострадали разказаха за тези случки и заявиха, че всичко това се знае от години, но Влайков има протекции и затова е бил недосегаем.

В средата на септември по време на среща с общинското ръководство на ГЕРБ-Търговище председателят на парламентарната група на ГЕРБ и зам.-председател на партията Цветан Цветанов заяви, че трябва да започне подготовката за местните избори през 2019. По думите му ГЕРБ управлява 130 общини в страната с насе-

ление 5,5 млн. души. Затова е важно да се активизират максимално всички структури на ГЕРБ. Цветанов посочи, че в малките населени места личността е водеща и за това от сега трябва да се мисли за безспорни кандидати за кметове и общински съветници.

В контекста на местните избори през 2019 се наблюдава напрежение между кмета на Хасково Добри Беливанов, избран с подкрепата на ГЕРБ и местната структура на партията. От ръководството на местната организация изпратиха писмо до централата на ГЕРБ в София, в която изразяват своето разочарование от работата на кмета. В документа се казва, че от месеци съществува напрежение между структурата и кмета Добри Беливанов. То е предизвикано от провала в управлението на кмета.

2.2.2. Реформаторски блок

През изминалото тримесечие партиите от Реформаторския блок не бяха в публичното внимание. Все още няма проведен конгрес в ДБГ, който да избере нов лидер на партията след оставката на Меглена Кунева. СДС също беше доста пасивно в своите изяви. Ще се запомни само едно участие на лидера на СДС Божидар Лукарски в телевизионно предаване, в което той коментира ситуацията около разразилия се скандал с дружествата „Дунарит“ и „Емко“.

2.2.3. ДСБ

През това тримесечие в ДСБ ще се запомни с няколко медийни изяви на новия председател на партията Атанас Атанасов, в които той разкритикува работата на правителството. Особен фокус в изявите на Атанасов зае премиерът Бойко Борисов, когото лидерът на ДСБ обвини за

всички основни проблеми в държавата. Атанасов отправи директни обвинения в корупция към премиера Борисов. По думите му Борисов е „властелинът на обществените поръчки“, които той „разпределя така, че да отиват при приятелите му.“

Атанасов е на мнение, че дясното пространство може да бъде обединено само на базата на обща оценка за начина, по който ще се упражнява властта в държавата. Тези, които смятат, че „това е един порочен, олигархичен модел на управление, който е пагубен за икономиката и държавността, могат да намерят лесен път за единение“. Атанасов даде категорична заявка, че докато е председател на ДСБ няма да се бори за това един ден да управляват заедно с Борисов, а желанието му е създаването на реална политическа алтернатива.

2.2.4. „Да, България“

През юли и август „Да, България“ се позагуби от публичното внимание. Едно от обясненията за това е, че ръководството се е заело с изграждане на партийни структури из страната. Едва в средата на септември партията начело с бившия министър на правосъдието Христо Иванов показва политическа активност, свързана с приоритетната за тях тема – реформа в съдебната власт.

От партията изпратиха писмо до президента Румен Радев да не подписва указа за назначаването на Георги Чолаков за председател на ВАС, защото кандидатурата му не е убедителна, а е договорена предварително от статуквото в съдебната власт. От „Да, България“ разкритикуваха избора на членове на ВСС от страна на Народното събрание, като според тях задкулисието в страната отново е победило и в бъдеще няма да има реална промяна в работата на

основния кадрови орган на съдебната власт.

„Да, България“ изрази недоволство от визитата на руския главен прокурор в България, Юрий Чайка, който бе на посещение в страната по покана на главния прокурор Сотир Цацаров.

2.3. Центристски партии

2.3.1. ДПС

През изминалото тримесечие ДПС продължи с критиката по повод участието на националистите в управлението. В почти всички свои публични изяви представителите на движението разглеждаха това като крайно негативно и парадоксално явление в контекста на предстоящото българското председателство на Съвета на Европейския съюз.

При старта на новия политически сезон в началото на септември председателят на ДПС Мустафа Карадайъ прочете от трибуната на Народното събрание декларация от името на парламентарната група, която очерта приоритетите на партията. Той заяви, че „вместо управление на страната чрез работещи институции и администрация, ставаме свидетели на дейности, характерни за клуб по самодейност, а така държава не се управлява“. Карадайъ посочи, че Програмата за управление приета от правителството показва по същество липса на ясна визия за бъдещо развитие на страната, и е „набор от пожелателни декларации и мерки, които не само не гарантират постигането на набелязани добри цели, а разкриват неспособността на управляващите да постигнат икономически растеж, социална отговорност и европейско качество на живот“. Според него България няма право да се отдалечава от европейските ценности, още повече в

година, в която страната за първи път ще председателства Съвета на ЕС. Карадайъ посочи, че успешното решаване на важните въпроси изискват управлението на страната да стъпи на обща ценностна база с евроатлантическа ориентация, а не с националисти и популисти в управлението.

И това тримесечие името на депутата от ДПС, Делян Пеевски, стана повод за дебат в публичното пространство. Пеевски, който отдавна не е посещавал заседания на Народното събрание, а мнозина твърдят, че се намира в чужбина, откъдето се занимава със своите сделки, продължава да е човекът, на който се дължи крайно негативният имидж на ДПС в публичното пространство.

В определени медии в страната през август бяха тиражирани публикации за предстоящ арест на Ахмед Доган и за конфликт между него и Пеевски. Това наложи реакция от страна на Доган, който рядко говори в публичното пространство. Той заяви, че от 5 години не е в реалната политика и не вижда поради каква причина може да бъде арестуван. Доган каза, да не се „занимават с него, а да гледат държавата“. Той отхвърли публикациите, че между него и Пеевски има разногласия.

Същевременно депутати от ГЕРБ сезираха прокуратурата за един стар случай от времето на тройната коалиция – язовир „Цанков камък“, тъй-като стената му в момента е пропукана и е необходим основен ремонт. Това впоследствие бе отречено от дружеството, което стопанства язовира, от където обявиха, че става дума за планов ремонт. Доган бе получил милионен хонорар като консултант по проекта, за което бе образувано дело във ВАС и той бе оправдан преди няколко години.

Името на Пеевски бе замесено и около

продължаващата сага с фалита на КТБ и нейното наследство от активи. През месец август стана ясно, че собственикът на фалиралата банка КТБ, Цветан Василев, чрез американска кантора и бивш американски губернатор е завел иск в САЩ по закона „Магнитски“, че е станал обект на политическа репресия и нарушаване на неговите права от главния прокурор Сотир Цацаров и Делян Пеевски. В иска е посочено, че банката е станала обект на рейдърство от страна на Пеевски със съдействието на главния прокурор и държавни структури и това фактически е причинило фалита на банката. Василев твърди, че сега борбата е за овладяването на нейните активи, което всъщност е била основната цел на Пеевски. Василев даде за пример случващото се във военно-промишления комплекс с фирмата, която бе негова собственост - „Дунарит“, че сега основната цел на Пеевски е да я придобие, като съдействие за това получава от министъра на икономиката Караниколов, който е негов приближен.

Пеевски изпрати писмо до медиите като отхвърли публикациите за интереси от негова страна към оръжейния бизнес, като нарече това фалшиви новини.

В средата на септември стана ясно, че през пролетта на следващата година ДПС ще бъде домакин на срещата на лидерите на Алианса на либералите и демократите за Европа (АЛДЕ) на тяхното редовно годишно заседание. Решението за домакинството на София бе взето на последното заседание на ръководството на АЛДЕ, на което член е евродепутатът на ДПС Илхан Кючюк. Форумът ще постави основен акцент върху приоритетите на българското председателство, бъдещето на ЕС, Брекзит, но и ще лансира кандидатурите на либералите за следващ председател на Ев-

ропейската комисия, който трябва да бъде избран след европейските избори през 2019 г. Лидерът на ДПС Мустафа Карадайъ определи домакинството, като оценка за активната дейност на ДПС в АЛДЕ, европейските институции и България. По думите му ДПС ще използва високата оценка и позициите, които има в АЛДЕ, за да допринесе за успешното първо председателство на България на Съвета на ЕС. Карадайъ посочи още, че сред основните въпроси, които ДПС ще открие по време на форума ще бъдат – „повече Европа на съединението, мястото и бъдещето на Балканите по модела на българския етнически модел и превръщането на Европа и Балканите в зона, свободна от националисти и радикали“.

2.3.2. ДОСТ

През това тримесечие партията на бившия председател на ДПС Лютви Местан изчезна от политическата сцена. Местан, който бе особено активен по време на предизборната кампания, през тези месеци нямаше медийни участия или коментари по актуални теми от политическия дневен ред. Това показва, че на този етап дейността на партия ДОСТ е де факто замразена. Следващите месеци ще дадат по-голяма яснота за нейното бъдеще в контекста на приближаващите местни избори през 2019.

2.3.3. „Воля“

В средата на юли лидерът на „Воля“ Веселин Марешки и двама от неговите депутати Пламен Христов и Кръстина Таскова бяха обвинени от прокуратурата за изнудване. Христов е обвинен за това, че в периода от 3 април 2013 г. до края на 2015 г. в градовете София и Видин, в съучастие с Марешки и в един от случаите и с Кръстина

Таскова, е заплашил трима собственици на аптеки. Притискането е имало за цел да откаже аптекарите от работа или да прехвърлят дружествени дялове на Марешки. В някои от случаите собственици на аптеки са били принуждавани да купуват при неизгодни условия медикаменти от склад за лекарствени продукти. Натискът към непокорните аптекари идвал и по линия на Изпълнителната агенция по лекарствата, както и чрез нелоялни търговски практики за да бъдат доведени до фалит. На Кръстина Таскова е предявено обвинение за извършено от нея престъпление в периода от края 2013 г. до края на 2015 г. във Видин и в София в съучастие с Марешки и Христов. Двамата депутати са с мярка за неотклонение „подписка“.

По думите на лидера на „Воля“ атаките срещу него имат политически характер. Марешки сподели, че е получавал предложения да се откаже от бизнеса с горива и бензиностанциите. Той заяви, че не би посочил имена, защото се страхува за живота си.

Марешки е на мнение, че „корупция, неработеща съдебна система и мачкане на бизнеса плашат чуждестранните инвеститори“. Той подчерта, че през 2016 г. спрямо 2015 г. чуждите инвестиции са намалели с 1 милиард лв., а в същото време в Румъния са се увеличили три пъти.

Лидерът на „Воля“ каза, че от партията биха подкрепили или инициирали вот на недоверие към кабинета за цялостно управление, ако не се случи нищо добро. Той отбеляза, че за няколко месеца в Народното събрание неговата парламентарна група е опровергала „всички фалшиви новини по нейн адрес, сред които и твърденията, че ще бъде патерица на някого“.

2.4. Националистически партии

2.4.1. Обединени патриоти

И през това тримесечие „Обединените патриоти“ показват умереност в позициите и говоренето, което се дължи на участието им в правителството. Ще бъдат запомнени участието на вицепремиерът Валери Симеонов в няколко среднощни проверки из заведения в черноморския курорт Слънчев бряг по повод прекалено силната музика в няколко дискотеки, които смущават туристите от години. Симеонов заяви, че държавата трябва да се намеси и да се сложи ред в курортите. Участието му в тези акции бе разгледано противоречиво. От една страна мнозина разкритикуваха това поведение, че може да доведе до отлив на туристи и нещата трябва да бъдат регламентирани след приключване на сезона, други подкрепиха Симеонов, защото от години съществува проблем с шума, но няма решение поради бездействие на органите. Премиерът Бойко Борисов подкрепи Симеонов и заяви, че тези въпроси трябва да бъдат уредени на законодателно ниво – да бъде ясно какъв статут ще има всеки един курорт и по този начин в бъдеще ще се избягват каквито и да е недоразумения.

Друга основна тема, която „Обединените патриоти“ отчетоха като свой успех е построяването на оградата по границата с Турция и намаляването на бежанския поток. Лидерът на „Атака“ Волен Сидеров заяви, че той от години е настоявал за построяване на тази ограда и е подкрепил тази идея още при правителството на Пламен Орешарски, когато започна строежът на оградата.

При откриването на новата парламентарна сесия председателят на парламентарната група на „Обединените патриоти“

Волен Сидеров прочете декларация от името на групата. В нея той изтъкна, че „политическата класа явно е помъдряла в последните години“. По думите му групата на Обединените патриоти показват в работата си досега, че са коректни, лоялни и отговорни политически партньори. По думите му реалността е доказала и е опровергала тези, „които плашеха хората, че ще стане нещо страшно“. Според Сидеров - напротив, случило се е точно обратното. През изминалите три месеца от управлението на коалицията с ГЕРБ са „се случили добри неща за България“. По думите му те „може би не са много големи, но достатъчно да се почувстват, усетят, видят от хората, да разберат, че държавата може да бъде и отговорна“. Според него ГЕРБ се вслушва в идеите на по-малкия си коалиционен партньор, а пък опозицията на моменти е била много отговорна. Това показва, според Сидеров, че „явно е дошло времето на градивното действие в политиката, да се вършат нещата, които водят до реален резултат“.

В средата на септември вицепремиерът Валери Симеонов сподели за наличие на проблеми във взаимоотношенията в управляващата коалиция. По думите му част от разногласията са свързани с кадрови назначения в министерства и по места. По думите му на ръководни места по места се поставят партийни кадри на ГЕРБ по чисто „партизански“ подбуди. Симеонов не е съгласен да се назначават некомпетентни хора, само защото са партийно лоялни на ГЕРБ. Той сподели, че от ГЕРБ притискат министъра на околната среда и водите Нено Димов да назначава техни кадри в управляваното от неговото министерство. Той призна, че има много голяма диспропорция в разпределянето на посто-

вете, които не съответсвали на коалиционното споразумение. Симеонов сподели, че липсва диалог в коалицията, като от два месеца не е организирано заседание на коалиционния съвет.

Председателят на парламентарната група на ГЕРБ Цветан Цветанов призна, че коалиционният съвет не се е събирал отдавна, но го отдаде на летните месеци и отсъствието на някои министри, които са били ангажирани с други мероприятия. Цветанов обаче поясни, че по-скоро има напрежение относно кадрови назначения между трите партии от „Обединените патриоти“ – ВМРО, „Атака“ и НФСБ, отколкото между тях и ГЕРБ.

Инициативата на новия областен управител на София от „Атака“ за преименуването на връх Мусала не доведе до резултат. Президентът Радев, в чиито прерогативи е наименуването на обекти с национално значение, отказа да преименува най-високия връх на Балканския полуостров. Това е вторият опит на „Атака“ за преименуване на върха, заради турско-арабския произход на името. По време на предишния президент Росен Плевнелиев това искане също бе отхвърлено.

2.5. Позиции на партиите по външната и европейската политика

Докладът на правителството, който определи Русия като една от основните заплахи пред националната сигурност на страната, стана повод за разнопосочни коментари от страна на парламентарно-представените партии в страната. Красимир Велчев от ГЕРБ, който е и съпредседател на Групата за приятелство с Русия заяви, че твърде често политиците пречат на приятелството и отношенията между българите и руснаците. „Колкото по-малко се ме-

сят, толкова по-добре е за любовта между двата народа“, заяви Велчев. Депутатът от ГЕРБ Антон Тодоров заяви, че докладът за състоянието на националната сигурност няма да навреди на отношенията между България и Русия. Той го определи като „чудесен доклад, който разкрива хибридна война срещу правителството“.

Коалиционният партньор на ГЕРБ „Обединени патриоти“ също коментира темата. Депутатът Милен Михов каза, че засиленото военно присъствие на Русия в Черноморския басейн и нарастването на военните сили на Руската федерация представляват заплаха за българската национална сигурност. По думите му изострените отношения между ЕС, НАТО и Русия не могат до доведат до друг извод освен за нарастване на заплахата към националната сигурност. Все пак и той защити приятелството и добрите отношения с Русия. По думите му „Русия е изключително важен фактор в България, исторически и политически значим.“ Неговият колега от „Атака“ определи тезата, че Русия е заплаха за националната сигурност на страната като „натовски глупости“. Лидерът на „Атака“ и председател на парламентарната група на „Обединените патриоти“ Волен Сидеров, известен със своите проруски позиции, препоръча на Бойко Борисов да бъде редактиран докладът в частта му за Русия, като заяви, че премиерът е подведен от своите съветници. По думите му Русия не представлява заплаха за страната, а написаното в доклада е компилация от доклади на тайните служби.

От БСП заявиха, че няма да подкрепят документа в пленарна зала в този му вид. Корнелия Нинова заяви, че Русия не е заплаха, а стратегическа възможност за България. Зам.-председателят на ПГ

на БСП Антон Кутев коментира, че това е "поредната неадекватност на правителството". По думите му „последните няколко правителства показват склонност към определено антируско настроение. Българските политици трябва еднакво добре да говорят и руски, и английски“. Според Кутев това, че страната би могла да поддържа добри отношения с Москва „не значи, че се отказваме от евроатлантическата посока на България“. По думите му България може да бъде мост в отношенията между ЕС и Русия.

3. Обществено мнение

По данни на експресно проучване на „Галъп интернешънъл“, проведено в началото на септември са тествани обществените нагласи по отношение на корупцията и това как да бъде структуриран новият антикорупционен орган. Повече от две трети от българските избиратели (70%) приемат, че президентът трябва да назначава ръководителят на новия орган, докато 21% подкрепят предложението това да бъде направено от мнозинството в Народното събрание.

По отношение на случая с фалита на КТБ вече се е оформила доминираща интерпретация в масовото съзнание - за 70% от пълнолетните българи банката е умишлено фалирана, за да се разграбят активите ѝ. Всеки шести (15%) счита, че вината изцяло е на банкера Василев, а 6% са съгласни и с едното, и с другото.

Проучването на Галъп показва, че българите масово възприемат, че политическият елит като цяло е корумпиран. Всеки втори избирател е отговорил, че ГЕРБ е корумпирана партия, точно толкова от анкетирания мислят същото и за БСП. По отношение и на двете партии еднакъв дял (по

37%) са на противоположното становище. Същевременно обаче на въпроса коя от тези две партии е по-корумпирана, разпределението на мненията е: ГЕРБ - 37%, БСП - 26%, и двете - 17%.

Проучване на „Алфа рисърч“ проведено в началото на септември показва, че президентът Румен Радев запазва високо обществено доверие и е най-одобрявания политик в страната. Едва 13% заявяват негативно отношение към него. Положителните оценки обаче също леко намаляват - 54%. Премиерът Борисов е с 32% одобрение и 39% - неодобрение. Сред министрите най-одобрявани са вицепремиерите Томислав Дончев и Красимир Каракачанов, а един от най-недоборяваните членове на правителството е министърът на правосъдието Цецка Цачева.

Проучването на Алфа рисърч показва, че ако изборите бяха днес за ГЕРБ биха гласували 25,1% от избирателите. Втори остават БСП с 19,3%. Трети се нареждат Обединените патриоти с 5,9%. ДПС остават четвърти, като за тях биха гласували - 4,9%. При партията на Веселин Марешки „Воля“ се наблюдава драстичен спад - 1,8%, което я оставя под изборителната бариера. Извънпарламентарната десница също остава с ниски резултати - Реформаторски блок - 2,2%, „Да, България“ - 1,6%, ДСБ - 0,8%.

4. Основни изводи и прогнози

1. Последните месеци ще бъдат запомнени с външно-политическата активност на правителството. Особено голям успех е подписаният договор за добросъседство и сътрудничество с Македония, който дълги години бе отлаган от македонска страна. С договора се подобряват перспективите пред интеграция на Македония в НАТО

и ЕС, а България показва, че може да бъде важен политически фактор в региона. Правителството продължава подготовката на председателството на Съвета на ЕС, като се наблюдава консенсус между основните политически сили, че това е основен приоритет, който трябва да бъде подкрепен от всички.

2. БСП стартира активно новия политически сезон. Партията започна да излиза с алтернативни законодателни предложения, което води до фокусиране на политическия дебат по важните за страната въпроси. По този начин БСП показва, че може да бъде не само силна опозиция с голяма по численост парламентарна група, но и че се стреми да се докаже като възможна алтернатива на управлението в бъдеще. Дали това ще се случи обаче ще зависи много от подготовката на партията за местните избори догодина, които ще покажат дали ще продължи възходът на партията в електорален план. От друга страна като водеща политическа сила в лявото пространство, БСП е призвана да иницира разговор с други леви и центристски формации за предстоящите местни избори в търсене на успешни коалиционни формули по места.

3. По-малките леви формации като АБВ и Движение 21 се позагубиха в публичното пространство. Активността на двете партии се изразява в епизодични медийни участия на техните лидери. След изборите АБВ и Движение 21 не работят активно и в диалог по между си, но е възможно на местните избори през 2019 да формират коалиции по места. Прави впечатление критичния тон, особено на лидера на Движение 21 Татяна Дончева към БСП, което по-скоро създава нови бариери и препят-

ствия в лявото пространство.

4. ГЕРБ бе разтърсена от няколко скандала в летните месеци, които повлияха негативно върху публичния имидж на партията. Същевременно активната външно-политическа дейност на правителството и на премиера Борисов компенсира тези вътрешнополитически негативи, които ГЕРБ понесе през последните месеци. На този етап ГЕРБ успяват да поддържат относително добър диалог със своите коалиционни партньори, въпреки че вицепремиерът и лидерът на НФСБ Валери Симеонов сподели за наличие на проблеми в комуникацията. До края на годината усилията на парламентарната група на ГЕРБ ще бъдат фокусирани върху приемането на новия антикорупционен закон и бюджета за следващата година.

5. Извънпарламентарната десница в лицето на Реформаторския блок, ДСБ, „Да, България“ все още не може да намери верния път за обединение на раздираното от противоречия дясно пространство. Началото на новия политически сезон ще бъде запомнено с няколко протестни декларации на ДСБ и „Да, България“ за избора на нов Висш съдебен съвет, на нов председател на ВАС, както и срещу визитата на главния прокурор на Русия, Юрий Чайка. Вероятно през следващите месеци с приближаването на местните избори през 2019, по-малките десни партии отново ще засилят диалога по между си с цел намиране на нова коалиционна формула.

6. ДПС продължи с критиката си към правителството по повод участието на националисти в него. Това ще бъде и основната линия на поведение от страна на движението в навечерието на европредседателството. И през това тримесечие депутатът от ДПС Делян Пеевски стана повод

за скандали и обвинения, които продължават да вредят на ДПС в имиджов план. Сагата около „Дунарит“ и „Емко“, около които в публичното пространство бе замесено името на Пеевски, води до основателни съмнения зад задкулисни действия, в които по всичко личи са замесени и представители на държавата.

7. „Воля“ на Веселин Марешки започна парламентарния сезон с предложение за вот на недоверие към правителството. С този ход Марешки иска по-скоро да покаже за пореден път, че при крехкото мнозинство в числово изражение, което имат ГЕРБ и Обединените патриоти в Народно събрание, гласовете на „Воля“ могат да се окажат решаващи в ключови моменти. В началото на юли Марешки и двама народни представител от парламентарната група на „Воля“ получиха обвинения за из-

нудване. Марешки отхвърли обвиненията и заяви, че върху него се оказва политически натиск.

8. „Обединените патриоти“ се чувстват комфортно в управлението. Доказателство за това е смекчаване на радикалното говорене, призивите за консенсус и диалог, които могат да бъдат чути, дори и от Волен Сидеров. Проблем за Обединените патриоти могат за създадат управлението на две техни министерства - министерството на отбраната, което се оглавява от вицепремиера и лидер на ВМРО Красимир Каракачанов, което трябва да започне отново процедурата за закупуване на нови изстребители и министерство на икономиката, оглавявано от Емил Караникилов, около което се засилва напрежението във връзка с казуса „Дунарит“ и „Емко“.

За редактора:

Проф. д-р. **Георги Карасимеонов** е преподавател по политология в Софийски Университет „Св. Климент Охридски“ и директор на Института за политически и правни изследвания. От 1991 до 1998 г. е бил председател на Българската асоциация за политически науки.

Издател

Фондация Фридрих Еберт | Бюро България
ул. Княз Борис 97 | 1000 София, България

Отговорен редактор:
Хелене Кортлендер | Директор, ФФЕ, Бюро България
тел.: +359 2 980 9747, факс: +359 2 980 9747
<http://www.fes.bg>

Заявки:
office@fes.bg

Използването с търговска цел на всички издадени от Фондация Фридрих Еберт (ФФЕ) публикации не е позволено без писменото съгласие на ФФЕ.

Мненията, изразени в тази публикация, принадлежат на авторите и не отразяват непременно позицията на Фондация Фридрих Еберт.